

Н. М. Ігнат'єва

ТЕАТРАЛЬНА ОСВІТА В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ ЗАНЯТЬ З РИТМІКИ

У зв'язку зі світовою пандемією коронавірусу Міністерство освіти України рекомендувало перевести процес навчання в дистанційний режим. Це торкнулося і середньої загальної освіти, і вищих навчальних закладів.

Звичайно, безпека та здоров'я людей повинні стояти на першому місці, але чи слід переходити на дистанційне навчання у ЗВО, не враховуючи специфіки як самої професії, так і окремих професійних дисциплін? Чи можна говорити про якісну професійну освіту при дистанційному напрацюванні практичних навичок, особливо, якщо ці навички вимагають фізичну присутність партнерів?

Розглянемо на прикладі дисципліни «Ритміка», що викладається на 1 курсі спеціалізації «Актор драматичного театру і кіно», які стоять завдання перед педагогом і студентами, та чи можливе їх виконання за допомогою дистанційного навчання.

«Ритміка» — це практичний предмет, спрямований на розвиток почуття ритму і формування пластичної культури, тобто усвідомленого володіння власним тілом. Перед викладачем та студентами стоять завдання як напрацювання індивідуальних навичок, пов'язаних з володінням тіла, так і виховання загальних професійних умінь, необхідних в акторській професії:

- контролювати м'язову напругу і прибирати зайву напругу;
- координувати рухи рук і ніг;
- напрацьовувати точне виконання пластичної схеми вправи;
- рухатися в різних швидкостях і різних амплітудах;
- розподіляти себе в просторі;
- утримувати у своїй свідомості одночасно декілька об'єктів, тобто розвивати багатопланову увагу;
- відчувати музику і реагувати на зміни темпу й характеру виконуваного матеріалу;
- підпорядковувати своє фізичне поведіння загальному ритму, заданому музичним матеріалом;
- спілкуватися з одним партнером або групою партнерів;
- узгоджувати свої рухи під час колективного виконання вправ;
- стежити за дистанцією з одним або з декількома партнерами;
- вибудовувати логічну схему вправи;
- фіксувати напрацьовану техніку і пластичну схему;
- відчувати партнера і працювати в колективі.

Виходячи із загальних завдань, можна зробити висновок, що дисципліна «Ритміка» вимагає наявність:

- простору (спеціалізований зал на кшталт спортивного), тому що місцем основної театральної дії є частина приміщення, яка називається сценою, і якою б не була вона за розмірами (камерною або великою), цей простір потрібно відчувати, вміти розподіляти себе в ньому, знаходячи своє місце;
- необхідного інвентарю — фортепіано. На заняттях з ритміки передбачається живе виконання музичного матеріалу, а в деяких вправах потрібні агогічні, тобто одномоментні зміни в музиці, які виникають тут і зараз;

- групи партнерів (є вправи, де йде робота з одним партнером, але в основному виконуються групові вправи). Як відомо, театральна вистава — це колективна творчість, у якій враховується також індивідуальна робота кожного актора.

Але відсутність навесні 2020 р. під час карантину необхідних умов для викладання та навчання дисципліни «Ритміка», у вересні того ж року показало результати дистанційних практичних занять для 1-го курсу:

- відсутність почуття партнера (кожен знаходиться на сценічному майданчику сам по собі);
- відсутність почуття простору і вміння розподіляти себе в ньому (тобто рухаючись, знаходити своє місце);
- відсутність точного виконання пластичної схеми вправи.

Отже, вивчення дисципліни «Ритміка» не може відбуватись дистанційно, тому що студенти не набувають необхідних професійних навичок і пропускають один з найважливіших курсів, де відбувається закладка фундаменту — основи професії.

Н. П. Шаповалова

МОНОЛОГ З ЛЯЛЬКОЮ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ АКТОРІВ ТЕАТРУ АНІМАЦІЇ

Професійна підготовка акторів театру анімації вищої театральної школи базується на двох основних принципах — це опанування техніки ляльководіння різноманітними системами ляльок та вміння створити сценічний образ, наділивши художній інструмент — ляльку, предмет, матеріал, об'єкт тощо — духовним. Методика оволодіння студентами основ майстерності актора театру анімації ґрунтується на поступовому русі від найпростіших безсловесних етюдів — до створення цілісних образів персонажів у дипломній виставі, таким чином передбачаючи послідовне знайомство зі словом та текстом. Однак зазвичай перехід до роботи з авторським текстом п'єси супроводжується труднощами в осягненні студентами об'єму, жанрових та стилістичних особливостей матеріалу, поєднанні «слова та жести, слова та руху, пошуку «голосової характерності» та органічному народженню слова. Окрім того недостатньо практичного досвіду в ґрунтовній самостійній роботі над роллю та роботі з авторським текстом, тому важливим етапом у підготовці до майбутньої роботи над виставою стає розділ «монолог з лялькою».

Метою цього розділу роботи є повноцінне створення образу класичної драматургії з лялькою шляхом вдосконалення техніки і знань, набутих студентами, та підготовки до подальшого використання цього досвіду у створенні ролей у дипломних виставах. Характерною особливістю цього процесу являється комплексний підхід, який базується як на ґрунтовній теоретичній роботі з запропонованим літературним матеріалом, практичному оволодінні навичками в роботі над створенням сценічного образу з лялькою, так і на безпосередньому виготовленні об'єктів анімації. Основне завдання монологу — дозволити виконавцю проявити неоднозначність характеру персонажа, його внутрішній світ, душевний стан, емоційні переживання героя, його переконання, погляди, ставлення до певної ситуації або проблеми. Таке